

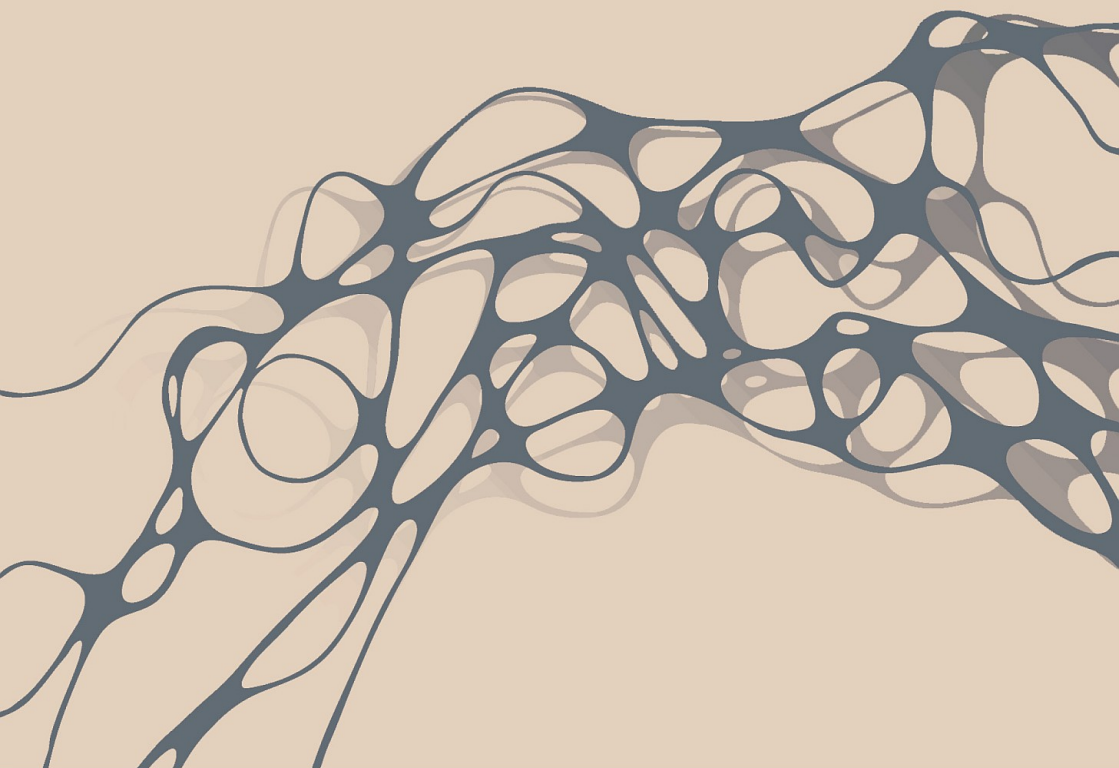

Městská knihovna v Praze

ČEŠTÍ
BÁSNÍCI
20. STOLETÍ

JDI A OTEVŘI DVEŘE

Miroslav Holub

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Jdi
a otevři
dveře

Miroslav Holub

Znění tohoto textu vychází z díla [Jdi a otevři dveře](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Mladá fronta v Praze v roce 1961. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

---

§

Text díla (Miroslav Holub: Jdi a otevři dveře), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 11. 6. 2020.

OBSAH

Dveře.....	8
I.....	10
O vývoji jara	11
Advent	12
Vodník	13
Čarodějův učeň	14
Polednice.....	15
Večerní zátiší s protoplasmou	16
Staré město.....	17
Pohádka	18
Výčep.....	19
Trefa	20
Elegán	22
Honorace.....	23
Posluchač	24
Několik velmi chytrých lidí.....	25
Učitel	26
Parádní pokoj čili výklad básně.....	27
II.....	28
Výcvik astronautů.....	29
Cesta k Venuši	30
Izotopy	31
Umělý déšť	32
Žito kouzelník.....	33
Vynálezy	34
Potápěč.....	35
Malíř	36
Kolotoč	37
O básni.....	38
Návrat z venkovského kina.....	39
Strojvedoucí.....	40
Zvonek.....	41

Konec hry	42
Cesta.....	45
Pes v lomu.....	48
Králové.....	51
Váha.....	54

...neříkej bezmocně: Mlha je krásná.

— JINDŘICH HOŘEJŠÍ

Dveře

Jdi a otevři dveře.

Třeba je tam venku
strom, nebo les,
nebo zahrada,
nebo magické město.

Jdi a otevři dveře.

Třeba tam pes škrabe.
Třeba je tam tvář,
nebo oko,
nebo obraz
obrazu.

Jdi a otevři dveře.

Když je tam mlha,
spadne.

Jdi a otevři dveře.

I kdyby tam byla jen
tíkající tma,
i kdyby tam bylo jen
duté vanutí,

i kdyby tam
nic
nebylo,

jdi a otevři dveře.

Aspoň
průvan
bude.

I

O vývoji jara

V lístcích ještě neviditelných,
v balonu vzduchu ještě upoutaném,
v pokožce večera
již sametové

prochází svým zárodečným vývojem

jaro,
jaro červ,
jaro rybička,
jaro veverka,
jaro dítě s prvními slovy na jazyku.

A kdejaká omšelá
barabizna
mu říká:

Epigone,
to všechno už tady
bylo!

Advent

Ledy leží podle řeky
jako nepoužité
obaly
života.

Na návsi bortí se kostel,
kape do sakristie,
svíčky posmrkávají.

I pánaboha tam zebe.

A tak si vleze
do kurníku naproti
a klímá na hřadě.

Nenese,
nekokrhá.

Ledy leží podle řeky
jako nepoužité
obaly
života.

Vodník

Je nutno

hned po ránu pouštět bublinky,
dopoledne houpat vlny,
k poledni kapat vodu z šosu po mezi,

až do večera šlapat bahno na čeřiny,
s první tmou kuňkat na měsíc, —

a sednout si a jen tak strašit
dneska vůbec není čas.

Čarodějův učeň

Po provedení zakletí
provede se hlášení
na formuláři *Zak-1*.

Lidi proměněné na sovy,
sovy proměněné na lidi,
Kukulínovy vrby,
Midasovy uši
a dračí krev

inventujeme
separátně.

Černý kocour
se vede pod *Netopýry*.

A do skladu
run a muřích noh
vstupujeme výhradně
v podobě myšky,
malinké červené myšky
se zelenýma žabíma očima:

pořádek musí být!

Polednice

Stojí frontu na loktuše,
na jedová jablíčka,
rve se o poslední berli.

Má doma dvěštosmdesát loktuší,
třístadvánáct berlí
a tři tuny jedových jablíček,
která se zvolna mění
na hady,
na štíry
a na sumýše.

A když na rynku
potká klekánici,
pokyvuje nakřáplou hlavou
a mumlá hodinu za hodinou:

A napřesrok, paní, nám zruší
i to bůží poledne.

Večerní zátiší s protoplasmou

Domy obrůstají
lišejem soumraku,
rozhlasové noviny
pnou se po fasádách,
karbanátek si zpívá.

Protoplasma jménem
takovej-už-je-život
vysunuje ze všech oken
výběžky s bystrozrakými babími hlavami,
oblévá chodce,
vniká do postelí naproti,
pohlcuje slzy, střepiny hádek,
těhotenství a potraty,
potřisňuje spartaky a televizory,
duří cenami vajec,
slizovatě se dme nevěrami,
odškrcuje rejdivé výtrusy
to-za-nás-nebývalo.

A ještě za tmy světélkuje
jako vysychající mrtvé moře

mezi peřinami, povidly a stratosférou.

Staré město

Arkády ukusují
z krajíce soumraku
a v podloubí tma
belhá se pilíř od pilíře
a skuhrá:

Dvě dvojky a jeden kříž
tam chyběly,
sedum bodů.
Nic nebral.

Revmatický duch sklepa
nadává kočičím hlavám,
z piána v prvním patře
souká se Rekviem
a zívající chrlič
kritizují Picassa.

Kmitavé světlo
belhá se pilíř od pilíře
a skuhrá:

Dvě dvojky a jeden kříž
tam chyběly,
sedum bodů.
Nic nebral.

Jsou místa, kam století
sahá jen
panožkami.

Pohádka

Postavil si svůj domek,
své základy,
své kameny,
své zdi,
svou střechu nad hlavou,
svůj komín, svůj kouř,
svou vyhlídku z okna.

Postavil si svou zahradu,
svůj plot,
svůj tymián,
svou žížalu,
svou rosu večer.

Uřízl si svůj kousek nebe nahoře.

A zabalil zahradu do nebe
a domek zabalil do zahrady
a všechno zabalil do kapesníku

a šel
sám jako polární liška
chladným,
nekonečným
deštěm
do světa.

Výčep

Blahodárný špiritus
stéká po sliznicích,
jako rtuť
vzlíná v cévách,
sákne do mozku,
stoupá z temene,

několik potácivých buněk
šplhá v kameninové lebce —

To jsme se zas dneska rozveselili.

Trefa

Soudruzi,
v hospodě U kanónu
sedí feldmaršál Radecký,
Franz Josef s upatlanými licousy,
pan Švehla s buřinkou,
pan Baťa s plánem člověka.

Srkají vídeňskou kávu
a nabíjejí
malovaný kanón.

A když někdo ukradne
z fabriky baterie,
pánové povstávají
a provolávají
sláva!

A když se někdo zlinkuje
— jak zákon káže,
pánové povstávají
a aplaudují
v glazé rukavičkách.

A když přijdete domů
a praštíte ženu,
feldmaršál Radecký
se hrdě obrátí
od kouřícího kanónu

a pánové zakvákají:

To byla trefa!

A můžete říkat na školení
co chcete.

S tou trefou mají
pravdu,
soudruzi!

Elegán

Vyžehlené šaty na ramínku
pošle se uklonit.

Skleněné oko
pošle mrknout.
Dlouhohrající desku
pošle konverzovat.

Protézu
pošle přitisknout se k nožce.

Umělý chrup
pošle políbit ruku.

Zbrusu nový stín
pošle doprovodit.

Protože sám je dřevěný,
s větví k nebi,
se sukem za ušima,
s kořenem do hlavy.

Honorace

Na hlavu si postaví
čápa,
nebo amforu,
nebo největšího trpaslíka na světě.

Do očí si vloží
křišťálové bělmo,
lastexový blesk,
jemně broušený cink.

Natáhnou si rukavice
s automatickou váhou
CO ZA TO?

Vyznají se v tlačnici,
hlavu pod nebem,
oči pod sukněmi.

Kroutí hlavou,
mávají rukou.

Dokud se jim
ruka neutrhne
a hlavu
neodnese čáp.

Posluchač

S uchem na ampliónu
kroutí knoflíky,
vysává krátké vlny,
požírání slova protinožců
— už to praskne.

Zavírá dveře,
zavírá okna,
zavírá oči,
kroutí knoflíky,
naslouchá
    štěkotu šakalů,
    brebentění opic,
    skřekům papoušků,
    vytí hvězd.

Lunu v okně balí do deky,
zakrývá zrcadlo,
mouchám vypichuje oči,
na dveře píše zaklínadlo
— pro vás neexistuju,

a s hlavou ponořenou v přijímači
kroutí knoflíky,
jezdí a jezdí,
až chytí
na úplně krátkých vlnách
svůj vlastní hlas
jako zvon dunící jantarovým éterem:

ty svině!

Několik velmi chytrých lidí

Mluvili špendlíky,
mlčeli jehlami.

O rozpárané zvířátko světa
noc se opírala
chladnými rukama.

A když pak šli domů,
kopali si
                    chlebem
od rohu
                    k rohu.

Učitel

Země se točí,
říká žáček.
Nikoli, země se točí,
říká učitel.

Hory se zelenají,
říká žáček.
Nikoli, hory se zelenají,
říká učitel.

Dvakrát dvě jsou čtyři,
říká žáček.
Dvakrát dvě jsou čtyři,
opravuje ho učitel.

Protože učitel to ví líp.

Parádní pokoj čili výklad básně

A teď mi to řekněte
jinými slovy,
říká vycpaný puštík
mouše,
která bzučíc
snaží se prorazit hlavou
okenní sklo.

II

Výcvik astronautů

Abychom strhli
přitažlivost Země
jako barokní masku,

abychom otevřeli
ekliptiku
jako pouto na svém zápěstí,

abychom změřili
cestu světla,
abychom spatřili svou tvář
v zakřiveném zrcadle
vesmíru —

— sedíte v kabině
pro povzdech těsné
a sny se učíte
destilovat
po miligramech.

(Zatímco v kavárně
sedí
jakési bytosti
a dmou se řečí
o malých poměrech.)

Cesta k Venuši

*12. února 1961 byla v SSSR
vypuštěna soustavou vícestupňových
raket a družice automatická
meziplanetární stanice k Venuši.
Bližší technické údaje nebyly uvedeny.*

Vot, technické údaje:

První stupeň: Lenin.

Druhý: Krev.

Třetí: Pochodovat v bahnu,
stát frontu v mraze.

Družice: Jít po vytčené dráze.

Kosmická raketa:

Vědu zuby a nehty
učit se po nocích.
Nekňučet. Nerušit.

A pak to už,
pánové,
automaticky letí k Venuši.

Izotopy

Vyzařující

něhu

a spravedlnost

jsme víc než jsme,
přecházíme zvolna
v izotopy lidí,

s dlouhým poločasem rozpadu,
s rovnými stopami v emulzi času.

Obohaceni transurany,

obohaceni

energií nového světa,

chudší o mlhu,

lehčí vzduchu

počínáme stavbu

nové přírody,

kde se nehnije,

nevyje samotou,

nenapichuje trn

a kde se

pitomost

zakopává.

Umělý déšť

Mrak nabodneme raketou, nakazíme
krystalky soli
a spadne
umělý déšť.

Až si řeknou kořínky žit
— umělý déšť,
až si řeknou chlapečkové
— umělý déšť,
až si řeknou hydroelektrárny,
až si řekne hřib,
až si řekne ticho lesa
— umělý déšť.

A hory se budou zelenat
a milenci se budou líbat
pod velikým listem

a vodník nevyschne,
až si pojede dát vyspravit
něžnou tkáň večera
silonem.

Žito kouzelník

Pro obveselení pana krále promění vodu ve víno. Žáby v ševce. Šváby v dráby. A z potkana udělá ministra. Uklání se a z prstů mu kvetou sedmikrásky. A v týle mu sedí mluvící pták.

Tak.

Vymysli ještě něco, žádá dál pan král. Vymysli černou hvězdu. Vymyslí černou hvězdu. Vymysli suchou vodu. Vymyslí suchou vodu. Vymysli most svázaný povříslly. Vymyslí.

Tak.

Pak ale přijde nějaký žák a prosí: Vymysli sinus alfa větší než jedna.

Tu Žito zesmutní a zbledne: Račte prominout. Sinus je od plus jedné k minus jedné. S tím se nedá hnout.

A odchází tiše špalírem dvořenínů z velké královské říše do svého domova

v oříšku.

Vynálezy

Moudří mužové v bílých tógách předstupují o Slavnostech, vydávají počet ze své práce a král Gelos jim naslouchá.

Ó králi, praví jeden, sestrojil jsem křídla pro tvůj trůn. Vládnouti budeš létaje. — Radostně tleská celý sněm a muž je dobře odměněn.

Ó králi, praví druhý, sestrojil jsem samočinnou saň, jež samočinně zahubí tvé nepřátele. — Radostně tleská celý sněm a muž je dobře odměněn.

Ó králi, praví třetí, sestrojil jsem jímač zlých snů. Nic nebude rušit tvůj vznešený spánek. — Radostně tleská celý sněm a muž je dobře odměněn.

Ale čtvrtý muž praví: Tak za ten celý rok se mi nic, ale zhola nic nepovedlo. Zpackal jsem, nač jsem sáhl. — Sněm trne a moudrý král Gelos mlčí.

Později se zjistilo, že ten čtvrtý muž byl Archimedes.

Potápěč

Vypouštěje bublinky jako kolmý úplatek osudu klesá
nachovými hlubinami, mívá náměsíčné ryby, panen-
ské kraby, medúzy podobné předjitřní hodině,
sumýše z porcelánu, vějíře světél, čelenky lilijic roz-
pustné ve víně,

v osmém království beránky pase, v křišťálovém hra-
du zářící princezny vidí, víří opálové poklady smrti,
kolébá vajíčky nové Atlantidy,

shýbá se a rychlým trhnutím jako ze zvyku na povrch
vynáší dubovou petlici ze staré švédské lodi;

protože vydrží,
protože se mu hodí doma,
do vrátek v kurníku.

Malíř

Uměl namalovat včerejší déšť a zítřejší kouř. Uměl namalovat zlaté lvy v oblacích i růže podzemní. A muší smích.

Uměl namalovat velmi krásný oheň rukama prokřehlýma. Uměl krajinu za krajinou a oči za očima. Ale nezkoušel to.

Noc po noci a za dnem den zkoušel namalovat tu cihlu pod oknem.

Kolotoč

Někteří jedou na ryzácích
do povidlové Argentiny.
Někteří jedou atomovými tramvajemi
do vesmíru,
bez držení.

Hudba prosakuje nízkým nebem
jakoby loňské století
skučelo nad hlavou
pro všechno, co jsme milovali,
a co budeme milovat.

A jezdci na koních
a pasažéři červených tramvajů
budou
vzduchoplavci
a inženýry.

Ale chlapeček, který
na bobku pozoruje ten elektromotor vespod,
elektromotor pohánějící polednice,
perníkové chaloupky,
jakož i zkornatělou
princeznu z papundeklu,
ale chlapeček,
který poznamenal —
— to to ale jede jak s hnojem,
tento chlapeček
bude básníkem.

O básni

Je to
doutnák,
který podpálíte
někde v trávě,
nebo v jeskyni,
nebo v lokálu
třetí cenové skupiny.

Plamínek běží
mezi stébly,
mezi vyjevenými motýly,
mezi tmoucími kameny,
mezi usínajícími pulitry,
běží,

maličko roste nebo mizí
jako bolest v přespočetném prstu,
syčí, prská,
zastaví se
v mikroskopické závratí,

ale úplně nakonec
to vybuchne,
rána jako z kanónu,
cucky slov letí vesmírem,
duní stěny dne

a i když
nepraskne skála,
aspoň někdo řekne —

Hergot, něco se stalo!

Návrat z venkovského kina

Už nevím, co to dávali za kus.

Nic se nestalo,
pole byla pole,
stromy byly stromy,
bláto blátem
a mlha mlhou.

Z dálky štěkali psi
a měsíc měl lidskou tvář.

Jen doma mi řekl — Aničko.
A to mi už neřekl
deset let.

A políbil mne
jakoby černě země nebylo.

A vaříč zpíval, skutečně zpíval.

Co to dávali za kus, to už nevím.

Strojvedoucí

Když uhasíná pod kotlem,
tře si ruce.

Když netěsní ventil,
stiskne rty.

Když uchází pára,
zasykne.

Protože to bolí.

Zvonek

V tomto domě nikdo nemá zvonek. Návštěvníky
si pozná každý skrze stěnu,
když vůbec přijdou.

Jen nejstarší paní opuštěná jako plch přidělá si
na veřej
ostře nabroušený zvonek,
aby mlčel rok
za rokem.

Jednou totiž půjde kolem po schodech bílý
jednorožec
a zazvoní, aniž by čekal na otevření.

A stařena otevře a zavolá
za ním:
Děkuji, jednorožče!

Konec hry

Když se míč odkutálel
a zarazil
o černou nit večera,

malý chlapeček,
malý a tlustý chlapeček,
jemuž nasazují
hlavu sovy,
aby z něho měli
zase ten starý kůl v plotě,

prochází černým průjezdem a
šedivým dvorkem,
objevuje řasinkový pohyb
rozvalených kamenů
a zlomených prken,
pozoruje po očku
páření starých schodů do sklepa,
tichý tanec uhlíků,
suchý pláč necek,

malý chlapeček,
malý a tlustý chlapeček,
jemuž nasazují
hlavičku Kašpárka,
aby kýval a
zvonil rolničkami
na potkání,

jede starou pannou tramvají
a osmdesátiletým
bratrancem vlakem,

neplivá na podlahu
a nevyklání se z oken,
nepoužívá záchranné brzdy, ačkoli
slyší
volání

o pomoc,
nějaké volání o pomoc
z nitra země,
ačkoli vidí
prázdné nebe,
jen zhruba tryskáči nalinkované,

malý chlapeček,
malý a tlustý chlapeček
s nedomykavou pětníkovou
kasičkou srdce

vykukuje oknem
na nesmírnou jednoduchost světa,
na trosky a novostavby,
na otevřené dveře a
zavřené dveře,
na lomcování

a ticho,
zející hlavně hospod,
detonace pavučin,

brouká si
malou a tlustou písničku,
rozmlouvaje
s myším andělem domova,
otevíraje složitou obrázkovou knihu
Kašpárků a sov.

Ačkoli cítí,
jak daleko se bude muset

vracet
k budoucnosti.

Ačkoli cítí, jak mu vyrůstá
jako velké slovo,
jako malá kulatá chuť krve
v ústech
zub moudrosti,
onen zub,
ježž dosud většině lidí
k stáru museli
vytrhnout.

Cesta

A tak se tedy započíná
cesta,
od stolu, od židle,
přes modrý kontinent koberce,
přes úbočí prahu,
po březích ponorných koutů tmy,
ke kosmickému průhledu okna,

velký pochod

kolem oáz suků na poličkách,
kolem planet zapomenutých knoflíků
na almárce,

vytrvalá pouť

upletená
z námořních mil
a z prachu pondělního,
z obřího chvění světa,
z trpasličích nesnází se ženou,

výstup

po otiscích prstů na dveřích,
po pavučinových kresbách
až tam, kde už je strop,
tato mapa tak zvané duše,
tento zápisník tak zvaných tajemství,

elementární anabaze

mezi popsanými papíry,
ve víru, v bouři, ve vzduchoprázdnu,
od skříně k neskříní,
od rozumu k nerozumu
a zpět,
cesta jako hledání miny detektorem,
cesta jako hledání vody proutkem,

cesta Atlantova,
cesta shrbeného Atlanta s úštělem,
cesta posla od Thermopyl,
kde se tentokrát ještě nic nestalo,
cesta kolem dokola,
cesta — ale — nestojí — to — za — řeč,
nicméně však
cesta.

V týle se rodí první slova,
aby se rychle
stala posledními,
aby umírala na jehlách kroků
jako motýli z jiného světa,

není slov,

ale vždycky se nakonec najde někdo,
kdo říká, tak už si pojd' sednout,
vystydne to,
vždycky se najde něco,
co by mohlo vystydnout,
vždycky se najde chór
komentující Odysseu,
aby řeč nestála:

a tak tedy usedáme za stůl,
chvíli ještě nasloucháme

krokům shora a zdola,
krokům ve všech vlásečnicích města,
jimiž se udržuje
tlak krve,
potenciál starosti,
vysoké napětí lidské,
a pak
poobědváme
a pohlédneme na hodiny.

Je za pět minut dvanáct.

Pes v lomu

Den jasný,
že se i ptačí klece otvíraly.
Prsa trávníků
se dmula radostí
a auta na silnici
zpívala velkou asfaltovou píseň.

V Lobzích spadl pes do lomu
a plakal.
Matky odjížděly s kočárky z parku naproti,
protože děti nemohou spát,
když pes pláče,
a jakýsi odulý pensista nadával na komunál,
psa nechají spadnout a pak ho nevytáhnou
a takhle řve už od rána.

K večeru už i stromy
přestávaly kvést
a voda na dně lomu
zelenala smrtí.
Ale pes ještě plakal.

A tu přišli nějací kluci
a udělali vor ze dvou klád
a ze dvou prken.

A nějaký chlap odložil na břehu
aktovku, v níž se ráno
zasazuje chleba,
aby v poledne
vyrostly drobty,

(takovou aktovku, co by v ní spisy
a výnosy
zašly na skrčeninu),
odložil aktovku
a plul s nimi.

Byla to cesta přes zelenou louži
k ostrohu se psem,
byla to cesta ne nepodobná
objevení Ameriky,
byla to cesta ne nepodobná
plavbě Theseově,
pes zmlkl
a kluci stáli jako sochy
a jeden odpichoval klackem,
vlnky se nervózně chvěly,
pulci rychle
vyskakovali z jiker,
nebe
se zastavilo
a chlap natahoval ruku.

A byla to ruka
sahající přes několik věků,
byla to ruka,
jež spojuje
svět se světem,
život se smrtí,
byla to ruka,
jíž to všechno drží pohromadě,

chytla psa za kůži na krku

a pak pluli zpět
doprovázeni

Králové

Nepochopitelná tíha historie.

Za nocí mrtvý prst váhavě ještě kreslí
v kosmickém prachu hrobek:

Václav čtvrtý
byl slabý pro svou dobu.
Jan Lucemburský
vsadil na špatnou kartu
a Ladislav Pohrobek
se vůbec narodil nešikovně.

Už o tom nemluvmе.

Už je to přikryto
žulovým baldachýnem.
I smutné řeky tekou do moře.

Pohleďte, jak o polednách
procházejí korunovační jeřáby městem
a několik králů
v montérkách
vyvází vagón z Tatrovky.

Tito králové jsou dosti silní.
Tito králové se vždycky rodí včas.

A karty drží v rukou
odkryté.
A jsou si mořem.
A unesou žulu
nebo kosmický koráb
na nebi
nebo v sobě.

(Slyším, jak skuhrá svačinářka,
— S těma raketama je to propaganda
a oč ty máš víc prachů
z celýho astronauta,
jeden z nich se zvolna otáčí
a praví
— Drž hubu!

A je to řeč vpravdě
státnická.)

Jeřáby procházejí trůnním městem
a v oknech hodovních síní
kvetou fuchsie.
Slavnostní salva zní
z výfuku dvěstěpadesátky,
na níž by Václav ani nedosáhl
nohama na stupačky.

Zatímco tito králové
dosáhnou
všude.

A stav bez tíže je jim
zcela pochopitelný.

*... budou vážit každé vaše slovo
a proto vaše řeč
ať je
nevěstou zítřků*

— FRANTIŠEK HALAS

Váha

A pak je tu ještě taková váha,
citlivá jako nerv
a nemá jako kámen,
taková váha, přátelé.

Slovo může vážít tunu
a taky nic.
Tisíc mrtvých nemusí
pohnout vahadlem
a pláč dítěte může
obrátit pohyb času.

Taková váha.

Znám muže, kterého zachránila
kniha říkadel, ležela
blízko kohoutku od plynu.

Znám ženu, již sterými slovy
v nemoci utěšovali.
Dveře se netrhly a kuchyně se dmula
vůní tlejících milodarů.
A praménky útěchy vytékaly pode dveřmi
a plameny lidskosti olizovaly
duchnu i kredenc a brejle pod oknem.

Ale ona se jen
propadala
do pološera.

A co bylo třeba,
bylo jen sáhnout na její

starou a odpornou nohu,
stačilo se podívat na pokožku fialovou
jako podhoubí námele,
stačilo vynadat dvěma úředníkům
a jednomu samaritánovi
a byla převezena do špitálu
a nohu jí amputovali
deset centimetrů od smrti.

A žije. Bez skučení.

Tak taková váha.

Někdy i pohled váží,
někdy i průvan je těžší
sedlin
a kotelních kamenů,
taková váha, přátelé.

A pak je tu jistý citlivý objem,
v buňce,
ve městě,
v člověku,
kde stačí jediný zásah,
jediný paprsek nebo
jediná zámlka
a všechno se hrouť
nebo roste
jako tajemství svlečené z mlhy
a z nevyslovitelná.

Citlivý objem a citlivá váha:
Což konec konců
známe i z poezie,
přátelé.

Miroslav Holub

Jdi a otevři dveře

Edice Čeští básníci 20. století

Ilustrace na obálce Sunward Art/Shutterstock.com

Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala Městská knihovna v Praze

Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání

Verze 1.0 z 11. 6. 2020

ISBN 978-80-274-0869-6 (epub)

ISBN 978-80-274-0870-2 (pdf)

ISBN 978-80-274-0871-9 (prc)